

Kierownik Katedry

Lekkoatletyki i Gimnastyki

AWF we Wrocławiu

Recenzja pracy doktorskiej

mgr Izabeli Zalewskiej – Posmyk pt. „Wpływ wysiłku o narastającej intensywności na poziom wybranych zdolności motorycznych u mężczyzn”.

W świetle dotychczasowych badań naukowych w obszarze kultury fizycznej i sportu dotyczących wszechstronnych możliwości motorycznych człowieka warto podkreślić, że jest to bardzo ciekawy obszar poszukiwań badawczych. Jednocześnie należy stwierdzić, że przedstawiona do recenzji dysertacja jest kolejnym krokiem do rozwiązywania wyżej wymienionych problemów. Widzę także w analizowanej problematyce pozytywne aspekty użyteczności przedstawionych badań polegające na tym, że podjęto próbę udowodnienia na ile zmęczenie fizyczne organizmu wpływa na zakres zachowań ruchowych człowieka.

Ocena strony formalnej:

Struktura opracowania posiada znamiona istotnych zainteresowań badawczych w zakresie fizjologii wysiłku fizycznego oraz motoryczności człowieka. Wykonane na podstawie badań i analiz opracowanie liczy 91 stron, w tym 16 tabel, 13 rycin, spis piśmiennictwa liczący 215 pozycji, spis tabel i rycin oraz streszczenie w języku angielskim.

Na pierwszy rzut oka należy zauważyć, że układ pracy jest typowy chociaż sam wstęp liczący 23 strony wydaje się bardzo długi i został podzielony na różne podrozdziały wprowadzające czytelnika do problematyki motoryczności i fizjologii wysiłku fizycznego. Jednocześnie na podstawie przedstawionego przeglądu piśmiennictwa zarówno krajowego, jak i zagranicznego, autorka kieruje swojego czytelnika do przedstawienia, wraz z uzasadnieniem, celu i hipotez swojej pracy dotyczących głównie oceny zdolności kinestetycznego różnicowania ruchu pod względem wysiłku fizycznego. Kolejny rozdział stanowi zagadnienie osób badanych i metod badawczych.

Na stronie 31 uzyskujemy informację o liczbie badanych w ilości 51 studentów III roku AWF w Gorzowie Wielkopolskim oraz ich wybrane parametry dotyczące wieku w latach, masy i wysokości ciała oraz maksymalnego poboru tlenu. Brakuje tutaj wyjaśnienia na jakiej zasadzie odbywał się dobór badanych – o czym wspomnę w opinii merytorycznej. W metodach badań wykorzystano min. bieżnię mechaniczną na której badani biegali z narastającą prędkością aż „do odmowy” i byli rejestrowani min. w zakresie skurczów serca, zużycia CO₂, wydalanania CO₂, wentylacji minutowej i liczby oddechów,

Na stronie 33 uzyskujemy informację dotyczącą charakterystyki pomiarów zdolności motorycznych wykonywanych w kolejnych terminach i dotyczących pomiaru zdolności zachowania równowagi statycznej, pomiaru maksymalnej siły mięśniowej i dokładności odtworzenia 50% jej wartości, pomiaru wysokości maksymalnego wysoku pionowego i dokładności odtworzenia 50% jego wartości, pomiaru maksymalnej prędkości lokomocyjnej i dokładności odtworzenia 50% jego wartości, pomiaru szybkości reakcji prostej na bodziec optyczny, pomiary globalnej koordynacji ruchowej testem Starosty.

Na podstawie opisu wykonania testów (strona 34) otrzymuje czytelnik min. fotograficzne i graficzne zasady realizacji poszczególnych ruchów. Jednocześnie na stronie 39 poinformowano o zastosowanych metodach matematyczno – statystycznych. W rozdziale wyniki uzyskuje dane

przedstawione w 14 tabelach zbiorczych dotyczących wykonanych badań. Do każdej z tabel przedstawiono stosowne analizy.

Strona 55 to rozdział zatytułowany „Dyskusja” , w którym dokonuje się wyjaśnień o zasadności, jakości prezentowanych badań i polemicznych analiz bibliograficznych. Rutynowo na stronie 67 uzyskujemy wypracowane wnioski jak już wcześniej wspomniałem, wykaz piśmiennictwa strona 68 oraz streszczenie w języku kongresowym.

Mam nadzieję, że zaprezentowane powyżej charakterystyki metodologiczne nie mogą wpłynąć negatywnie na formalną ocenę pracy.

Ocena merytoryczna:

Recenzowana rozprawa mieści się w typowym układzie pisania prac naukowych. Poruszone problemy zawierające elementy aktywności ruchowej, zdolności motorycznych i zmęczenia fizycznego człowieka, stanowią istotne zagadnienia badawcze z zakresu kultury fizycznej i sportu. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na tytuł pracy, który moim zdaniem jest długi i można równie dobrze nazwać go „wysiłek fizyczny a wybrane zdolności motoryczne mężczyzn” (pozostawiam to do dyskusji podczas obrony). Sam wstęp liczący 23 strony napisany został na podstawie trochę starego piśmiennictwa ukazuje min. mechanizmy biologiczne dotyczące wysiłku i zmęczenia organizmu człowieka. Należy tutaj zauważyć, że rozdział tej pracy posiada charakter kompilacyjny. Jednocześnie rzuca się w oczy częste cytowanie swoich ulubionych badaczy. W uwadze krytycznej tej części pracy zwracam uwagę na fakt tzw. upychania cytowań hurtowo co wyraźnie widać na stronie 2 i 3. Z jednej strony świadczy to o znajomości przedmiotu z drugiej zaś o powoduje lub nawet ogranicza miejsce do prezentowania własnych myśli.

Na stronie 30 przedstawiono cel, który jest zgodny z tytułem oraz prawidłowe hipotezy. Dosyć trudnym do zrozumienia jest opis rozdziału „osoby badane i metody badań”. Na stronie 31 uzyskujemy informację o liczbie badanych w ilości 51 studentów III roku AWF W Gorzowie Wielkopolskim u których pojemność wydechowa kształtowała się na średnim poziomie. Wydaje się pozornie, że jest to jednorodny materiał badawczy chociaż jak ostatnio widać są to różni ludzie, których warto zbadać dodatkowo, chociażby w formie wywiadu i zadać im pytanie czy w ogóle uprawiają sport. Jednocześnie należy widzieć takie determinanty jak suplementacja diety, odnowa biologiczna, dozwolone wspomaganie farmakologiczne w postaci witamin i odżywek, oraz zróżnicowanie zainteresowań sportowych studentów. Kolejne pytanie dotyczy uzasadnienia według jakiego klucza wybrano do badań studentów III roku oraz doboru takich a nie innych prób sprawnościowych. Jednocześnie na stronie 32 jest informacja, że pomiędzy poszczególnymi zadaniami była przerwa 7 dniowa a wcześniej nie podano żadnego terminu wyjściowego. W odniesieniu do prób sprawnościowych mam pełne zaufanie do autorki ponieważ jako była siedmioboistka doskonale zna się na tych zagadnieniach. Jednocześnie warto zauważyć, że w warunkach laboratoryjnych trudno jest wyzwolić określony charakter wysiłku np. maksymalnego. Moja uwaga stwierdza, że maksymalny wysiłek człowieka można wyzwolić w warunkach startowych lub zagrożenia życia. Warto również zastanowić się nad nazwą poszczególnych pomiarów kondycyjnych zdolności motorycznych. Moje uwagi dotyczą używania określeń z tak zwanej drugiej ręki nazw poszczególnych prób (strony: 44-46). W omawianym rozdziale metod badawczych znajduje się za mało szczegółowych informacji dotyczących całej metodologii badań i w niektórych przypadkach dowiadujemy się o tym w rozdziale „Dyskusja”.

Rozdział zatytułowany wyniki jest poprawny, chociaż warto zauważyć na niektóre zagadnienia. I tak na stronie 41 widoczne są tzw. nadkomentarze cyt. „krótszy czas trwania wysiłku można tłumaczyć użyciem podczas jego wykorzystania ergospirometru, który dodatkowo obciążał badanego oraz utrudniał oddychanie w wyniku zastosowania maski”. Tego rodzaju uwagi

należy wyjaśniać w rozdziale „Dyskusja”. Podczas obrony należy wyjaśnić także czy wszystkie wyniki badań opracowanych na podstawie wybranych metod matematyczno– statystycznych można interpretować jako jedynie słuszne. Warto podkreślić, że rozdział dotyczący dyskusji został napisany bardzo dobrze i posiłkowanie się w nim różnego rodzaju piśmiennictwem oraz analizą porównawczą wyjaśnia prawie do końca wszystkie wcześniejsze uchybienia.

Prawidłowo także przedstawiono na stronie 67 trzy wnioski, które ściśle korespondują z wcześniej sformułowanymi hipotezami.

Jednocześnie przedstawione piśmiennictwo w liczbie 215 pozycji potwierdza, że doktorantka jest bardzo dobrze zaznajomiona z przedstawioną problematyką badawczą.

W podsumowaniu części merytorycznej należy uznać, że przedstawiony do recenzji kierunek badań jest bardzo ciekawy i posiada potrzebę coraz bardziej kompleksowego ujęcia zagadnienia. Jestem przekonany, że przedstawione uwagi krytyczne pozwolą chociaż częściowo na udoskonalenie pracy przed jej ewentualnym złożeniem do druku.

Konkluzja końcowa:

Po szczegółowym zapoznaniem się z rozprawą doktorską mgr Izabeli Zalewskiej – Posmyk pt. „Wpływ wysiłku o narastającej intensywności na poziom wybranych zdolności motorycznych u mężczyzn” stwierdzam, że spełnia ona wymagania ustawowe i wnioskuję do Rady Wydziału Zamiejscowego Wydziału Kultury Fizycznej w Gorzowie Wielkopolskim o dopuszczenie wyżej wymienionej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dr hab. prof. AWF Paweł Kowalski